

Ledningsnät
Ledningsnät Stab
Susanne Lindhe, dricksvattenspecialist
08-522 124 65
susanne.lindhe@svoa.se

PROMEMORIA

Mottagare Daniel Persson daniel.peter.persson@stockholm.se
Avdelning AVDELNINGEN FÖR LIVSMEDELSKONTROLL
Enhet MILJÖFÖRVALTNINGEN

Angående: Remiss i översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll

Kopia: sonny.sundelin@svoa.se, johanna.anskar@svoa.se

Inledning

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) är VA-huvudman på uppdrag av Stockholm Stad och Huddinge kommun är ansvarig för VA-försörjning och avfallshantering. SVOA har två vattenverk, Lovö- och Norsborgsverken. Båda vattenverken använder Mälaren som råvattentäkt. Tillsammans producerar de två vattenverken dricksvatten till Stockholms och Huddinge kommun inom SVOA's verksamhetsområde samt levererar även vatten vidare till Ekerö, Lidingö, Nacka, Värmdö, Tyresö, Haninge, Salem, Botkyrka, Strängnäs, Nynäshamns kommuner och mindre delar av Solna kommun, sammanlagt ca 1,4 miljoner personer per dag.

SVOA samarbetar med fyra olika kommuners tillsynsmyndigheter. Stockholm Stads miljöförvaltning utövar tillsyn för distributionsnätet inklusive anläggningar i Stockholm och Huddinge miljöförvaltning utövar tillsynen för distributionsnätet inklusive anläggningar i Huddinge. Eftersom vattenverken ligger i olika kommuner, utövar Botkyrka miljöförvaltning tillsyn för Norsborgs vattenverk och Ekerö miljöförvaltning för Lovö vattenverk.

I dagsläget genomförs kontroll av faroanalyserna inför fastställandet för de olika anläggningarna enligt de nya kraven i SLVFS 2001:30, med början i Stockholm Stad.

SVOA upplever att samarbetet och kompetensen hos livsmedelsinspektörerna fungerar bra, likaså frekvensen av tillsynskontrollerna. SVOA upplever att vi som företag är prioriterade av våra tillsynsmyndigheter.

Den tillsyn som SVOA anser kan förbättras gällande frekvens, är tillsynen för våra vattenskyddsområden. Eftersom vattenverkens råvara är Mälaren och Östra Mälarens vattenskyddsområde är ett av de verktyg som finns för att skydda råvaran, är tillsynen för att skyddsföreskrifterna följs i vattenskyddsområdena av stor vikt.

Bakgrund

Livsmedelsverket har skickat rapporten med förslag till en ny modell för riskklassning av livsmedelsföretag på remiss. Bakgrunden till rapporten är en analys som Statskontoret gjort och där konstaterar att det i vissa fall brister i tillsyn. Tillsynen skall i grunden styras av en riskklassningsmodell. Statskontorets utredning från 2015 fann tre huvudsakliga problem med dagens riskklassningsmodell.

- Nödvändig kontroll utförs inte
- Kontrollavgifternas storlek varierar för mycket
- Avgiftsmodellen brister i begriplighet och legitimitet

Statskontoret lämnar en rad förslag på åtgärder som de bedömer kan bidra till att avhjälpa problemen, bland annat förslag till en ny förenklad riskklassningsmodell. Statskontoret trycker särskilt på vikten att förenkla systemet och att fokusera mer på kontrollens innehåll än mängden kontroll som utförs.

Stockholm Vatten och Avfalls synpunkter

Nedan finns beskrivet de konsekvenser som förslaget gällande ny riskklassningsmodell kommer innebära för SVOA's verksamhet.

SVOA anser:

- Att det är bra med en enhetlig riskklassning som utgår från den potentiella risken som verksamheten utgör och att det är positivt med en enhetlig miniminivå, men att det är viktigt att det finns en flexibilitet beroende på vilken verksamhet som skall kontrolleras. Detta kan stödja kommunerna i genomförandet och finansieringen av dricksvattenförsörjningens nödvändiga investeringar.
- Att såsom Länsstyrelsen påpekar "att kontroll inte utförs i tillräcklig omfattning" endast gäller för ytvattenverkens råvara, vattenskyddsområdena. SVOA anser att det bör ske en ökad tillsyn för de verksamheter som finns i vattenskyddsområdena som kan påverka råvatten negativt. Risker såsom bräddning av avloppsvatten, brott på sjöförlagda spillvattenledningar, olyckor med sjöfart med direkt, fartygsbränder, olyckor med farligt gods på vägar vid passager över vatten och muddring/spridning av förorenat sediment är bara några av de risker som finns i ett vattenskyddsområde och som behöver kontrolleras utifrån vattenskyddsföreskrifterna.
- Att påstående gällande låga riskpoäng och låga kontrolltider har gett att kontrollen av dricksvattenanläggningar sker i väldigt liten omfattning inte stämmer. SVOA anser att tillsynen av våra anläggningar är prioriterade och sker i tillräcklig omfattning. Vad gäller de nya reglerna för faroanalys och fastställande av denna, sker det med en tidsram om vart femte år, och det är endast första gången fastställandet sker som är tidskrävande och kan ge en ökad kontrolltid. Viktigt att påpeka är att SVOA har flera skyddsklassade anläggningar och att det är av vikt att vi kan ställa krav på att dokumentation etc. inte alltid kan skickas och delges, en del av inspektörernas tid kan då komma att gå åt att läsa in sig på verksamheten på plats.

- Att förslaget att utöva tillsyn på vattenverken vid minst 5 tillfällen per år inte är nödvändigt, detta då dricksvattenproduktion och distribution har en stabil och förutsägbar kvalitet. Men ett möjligt upplägg kan vara att ha fokusområden som kontrolleras. Ett tillfälle med fokus bara på vattenskyddsområdets verksamheter som kan påverka råvattnet, ett tillfälle med fokus på bara Lås och bomföreskrifter, en administrativ kontroll samt en till två kontrolltillfällen i fält.
- Att det är av största vikt att kontrollbesöken blir konstruktiva och givande. Att det vid en eventuell reduktion av kontrollbesök/tid kommer ställas krav på kompetens och systematik hos inspektören/Miljöförvaltningen. En reduktion kan hanteras med bakgrund till att dricksvatten-produktion och -distribution lyder under många lagar och förordningar. Att vattenverken har tillräckligt antal skyddsbarriärer och både produktionen och distributionen har egenkontrollprogram inklusive faroanalyser längs hela produktionskedjan från råvatten till tappkran samt många provtagningar, allmänna hygienregler och certifiering som grund, vilket ger en säker dricksvattenkvalitet. Det är även viktigt att det finns en tydlig kommunikation med tillsynsmyndigheten gällande avvikelser.
- Att det är av största vikt att tillsynsmyndigheter och dess livsmedelsinspektörer samarbetar över kommungränser och utövar erfarenhetsutbyte för att säkra kompetensen vid byte av arbetsplats, föräldradedighet eller sjukskrivning så att företagen inte behöver börja om med en inspektörs personliga erfarenhet.
- Att det är oklart om rapporten leder till en ny föreskrift eller "bara" riktlinjer och verktyg till myndigheterna. SVOA förordar att det blir riktlinjer/verktyg då befintliga föreskrifter och förordningar är tillräckliga.
- Att den nya riskklassningen troligen kommer innebära högre kostnader för stora VA-huvudmän, detta då det i flera fall blir storleksklass 6 och riskklass är 8.